

Arrels 2. Amor i servei a Catalunya

Dc, 4/08/2010 per Catalunya Religió

(Bernabé Dalmau / CR) En entrar en matèria, [Arrels Cristianes de Catalunya](#) ho fa suaument, sense plantejar d'entrada el tema del nacionalisme. Parla d' "amor a la pàtria", presentant com la cosa més natural que aquesta pàtria és Catalunya, fent una acomodació a la nostra mentalitat, ja que, com hem subratllat, abans de Joan Pau II el llenguatge era més ambigu i, sobretot tractant-se d'Itàlia, la pàtria s'identificava amb la realitat estatal. És interessant completar la citació que el text fa de Pius XII: "Com si l'amor envers la pròpia terra pogués significar necessàriament menyspreu envers les altres terres; com si el desig natural de veure bella la pròpia pàtria, pròspera per dins, estimada i respectada des de fora, hagués de ser inevitablement causa d'aversion contra altres pobles".

A l'ambigüitat del llenguatge, els bisbes senyalen altres factors contraris a un sa patriotisme: 1) la deformació rebuda a les escoles; 2) el desconeixement de la identitat catalana; 3) la proscripció que en fan alguns àdhuc per motius pretesament religiosos. No, l'amor a Catalunya és una dimensió de l'amor al proïsme, que reclama solidaritat, fins i tot en les grans aspiracions col·lectives; la caritat no es pot reduir a les necessitats individuals. D'altra banda, Catalunya és el punt d'inserció en la cultura universal, lluny d'un universalisme vaporós que als nostres dies podríem reconèixer en l'acceptació acrítica del fenomen de la globalització.

Per això convé un compromís de civisme, ara i aquí. S'ha d'acabar la cultura -si és que pot ser anomenada així- del favoritisme, de la picaresca i àdhuc de la bretolada ("pelotazo"). La paràbola evangèlica de l'administrador astut és vàlida per a assolir el Regne de Déu, però no per actuar enganyosament com el protagonista que Jesús descriu (cf. Lc 16,1-11). Al contrari, la moral social comporta uns deures: 1) l'acceptació de les lleis justes i la crítica i resistència pel que fa a les injustes; 2) la contribució al bé comú, a través de les institucions públiques i privades; 3) la preocupació per les necessitats reals de la societat; i 4) la cortesia que afavoreix la convivència.

Això és més que mai necessari en el camp polític. Els cristians han de ser

generosos i creatius “per a assolir una presència activa i comunicativa de la nostra fe”. També aquí es pot pecar per omissió. Per això l’esperit de servei s’ha de traduir: 1) en voluntat de convivència i de col·laboració; 2) també amb els no creients; i 3) amb opció preferencial per als desvalguts.

Aquest apartat, doncs, uneix el sentit de país amb els deures socials que en deriven. Que és com dir que no es pot reduir l’autèntic nacionalisme a una ideologia sinó que cal encarnar-lo en un compromís que enclou tot l’espectre social de la vida dels ciutadans. Una llarga citació del Vaticà II ho fonamenta.

Arrels Cristianes de Catalunya (1985)

Els bisbes de Catalunya

Hi ha mots que determinades circumstàncies desprestigien. Un d’ells és el patriotisme, que avui s’utilitza ben poc. Fins i tot tractant-se del país, paraules com ara «amor o «estimació» són força estalviades en alguns medis contemporanis, tan crítics i tan racionalistes. Ja Pius XII clamava, contra «aquest temor que tenen a vegades els ciutadans del nostre temps de mostrar-se generosament lligats a la pàtria». [[Al·locució a la Colònia de les Marques](#), a Roma, el 23 de març de 1958]

Això ve de l’ambivalència que prenen, sovint, aquests mots, o de la utilització interessada i hipòcrita que algú n’hagi fet, o de les exageracions i els extremismes que se n’hagin emparat. Tractant-se de l’amor a Catalunya, trobem, encara, altres factors negatius: la deficient educació històrica i política que s’ha donat ja des de l’escola amb el confusionisme que se n’ha seguit; el desconeixement de la identitat catalana; l’adscripció que en fan alguns a la idea de divisió, d’extremisme o, fins i tot, de cosa suspecta des del punt de vista religiós.

Ara bé, amb el nom que sigui, resulta fonamental per a nosaltres començar fent referència a l’amor a Catalunya, com a part i forma de l’amor al proïsme. Es tracta de la solidaritat bàsica amb les persones del nostre entorn, no només en la seva dimensió individual, sinó també, en la seva realitat social: la família, el país, l’estament, etc. A vegades, no és pas per egoisme, en sentit estricte, que no arribem a una tal estimació. És més aviat, perquè una manca de la informació adequada i una formació moral de caràcter individualista ens priven de veure la persona en l’ampli context de les seves relacions. Ens cal corregir aquestes deficiències per tal d’evitar aquell escàndol que algun cop ha produït el creient que, tot invocant la caritat pel que fa a les necessitats individuals i a l’atenció dels casos anecdòtics, ha restat insolidari de les grans aspiracions col·lectives i del treball de promoció dels conjunts socials a què pertany.

Pel que fa a la nostra reflexió d’ara voldríem ajudar a descobrir que Catalunya constitueix per a tots els seus ciutadans la comunitat i la unitat cultural bàsiques, el seu punt, per tant, d’inserció en la cultura universal. «Entre la família i la comunitat universal —deia el cardenal Feltin, la pàtria forma part de l’ordre volgut per Déu». [*La consciència cristiana y los nacionalismos*, Setmana dels intel·lectuals catòlics francesos, Barcelona 1966, p. 14.] Perquè fóra un error pensar que la referència a realitats o, sovint, a simples conceptes, més generals, pot substituir la solidaritat immediata o bé que aquesta és poca cosa.

Hi ha un fals universalisme de caràcter vagarós, que és poc operatiu i que fins i tot serveix de coartada a interessos no gens universals. És ben cert que el nostre amor no té fronteres i que no acaba, de cap manera, en el propi país. Però és igualment cert que hi passa, necessàriament, i s'hi forja. I aquest amor, evidentment, comporta un compromís efectiu de civisme que ha de manifestar-se en el compliment dels deures socials. En efecte tot ciutadà —i cal que ens ho exigim més els cristians— ha d'acceptar les lleis justes i no eximir-se'n arbitràriament a la recerca de situacions més avantatjoses per a ell.

Com ensenya el Vaticà II, «El deure de justícia i de caritat es compleix més i més pel fet que cadascú, contribuint al bé comú segons les pròpies capacitats i les necessitats dels altres, promou també, i afavoreix les institucions públiques o privades, que serveixen per a transformar i millorar les condicions de vida dels homes». I afegeix, encara: «N'hi ha que, tot i professar opinions obertes i generoses, en realitat viuen sempre com si no es preocupessin gens de les necessitats de la societat. Més encara molts, a diversos llocs, no fan cap cas de les lleis i les prescripcions socials. A no pocs, amb diversos fraus i enganys, no els fa res d'eludir les contribucions justes o altres drets que deuen a la societat» [*Gaudium et spes*, n. 30]. I quan la moral social s'escantona per un lloc o per un altre, algú en rep sempre les conseqüències.

La responsabilitat i el deure de promoure el bé comú toquen més de prop els qui, per vocació i per capacitats, intervenen en el govern o en la política a través d'un càrrec públic. Cal que sàpiguen mantenir sempre el sentit de servei al bé comú per damunt d'interessos personals i de grup. Convé recordar sovint que tots els mitjans —partits, programes, eleccions, governs, parlaments, municipis, etc.— són per al servei del país, i no a l'inrevés. Aquest compromís té per al cristià una altra dimensió. És vehicle a través del qual es fa present al seu món i li fa do del llevat de l'Evangelí.

Avui que tots ens adonem d'un cert decandiment dels valors cristians en el nostre poble, més que no pas abandonar-nos a la lamentació i al retret, hauríem de revisar si som prou generosos i creatius per a assolir una presència activa i comunicativa de la nostra fe, en tot el teixit social, cultural i institucional de la societat catalana.

En aquesta mateixa línia, cal observar que és pecat d'omissió negar-se a prestar al país el servei que hom és en condicions de fer. L'al·lèrgia a l'activitat política comporta deixar els interessos de la comunitat a d'altres, en exclusiva. I pel que fa a l'actuació política dels cristians, ni cal dir que ha de ser sempre exemplar. S'hi ha de fer ben visible aquell esperit de servei a què hem fet ja referència. I, fruit d'un tal esperit, una gran voluntat de convivència i de col·laboració amb tothom, també amb els no creients quan es tracta de posicions que estan d'acord amb l'ètica i el bé comú, i un esforç preferencial a favor dels desvalguts.

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

Altres articles

-Consideracions Generals

[Importància de les "Arrels Cristianes de Catalunya" \(I\)](#)

[La cohesió d'un episcopat \(II\)](#)

[Els límits d'una certa visió de Catalunya \(III\)](#)

[Les "Arrels cristianes" en el Concili Provincial Tarraconense \(IV\)](#)

-Comentari a la lectura del text

1. [Proemi](#)
2. [Amor i servei a Catalunya](#)
3. [El fet de la nacionalitat catalana](#)
4. [Una cultura](#)
5. [Una època de canvi](#)
6. [L'Església a Catalunya](#)
7. [Pluralisme](#)
8. [Recordar les nostres arrels](#)
9. [Justícia social](#)
10. [Els qui han vingut de fora](#)
11. [Epíleg](#)